

ПРОТОКОЛ

София, 19.10.2018 г

от заседание на Борсов съвет към Българска независима енергийна борса ЕАД

Днес, 19 октомври 2018 г. от 14 часа в гр. София в сградата на Български Енергиен Холдинг ЕАД на адрес: гр. София, ул. "Веслец" № 16, се проведе редовно заседание на Борсовия съвет към БНЕБ ЕАД.

На заседанието присъстваха членовете на борсовия съвет: от квотата на производителите - Дияна Ненова, Мартин Тафров; от квотата на търговците - Мартин Георгиев, Мартин Славов, Георги Самандов, Атанас Димов, Станислав Стоянов; от квотата на потребителите - Костадин Алексиев; от страна на БНЕБ ЕАД - Никола Габровски, Здравко Попов и Жанет Митева – секретар на Борсовия съвет (без право на глас).

На заседанието, като гости поканени от БНЕБ ЕАД съгласно чл. 69 от Правилата за работа на борсовия съвет, присъстваха:

1. Константин Константинов, изпълнителен директор на БНЕБ ЕАД;
2. Ана Николова, Ръководител сектор „Сетълмент“ в БНЕБ ЕАД;
3. Мария Петрова, Адвокат към БНЕБ ЕАД;
4. Атанас Георгиев – Представител на Контролиращия Управител, назначен от Български енергиен холдинг /БЕХ/ ЕАД по силата на Ангажимент от страна на БЕХ ЕАД към ЕК, Дирекция Конкуренция, съгласно дело АТ.39767.
5. Валери Дреников, регионален мениджър GEN-I

Дневен ред, Дискусии и Решения

Заседанието протече с обсъждане на следните точки, както следва:

1. Тръжна сесия на пазар „Ден-напред“ за ден на доставка 11/10/2018

Обсъждането на тази точка започна с кратка ретроспекция на събитията от 10 октомври 2018 година, когато, поради техническа грешка, участник въвежда в търговската система на пазар „Ден-напред“, ценово независима оферта за покупка за ден на доставка 11 октомври 2018 година, съдържаща значителни количества в повечето часове на доставка.

Така построена офертата измества кривата на търсене към по-високи стойности, като резултатът е средна цена от 595,98лв/МВч, която достига до 5034,01 в 22ч. ЦЕВ.

Получилите се цени поставят по-голямата част от участниците в сериозни небаланси, създават рискове за енергийния баланс в България, за Борсовия оператор и за процесите на разплащане, в резултат на което операторът взема решение за повторна калкулация на резултатите.

Дискусията по тази точка от дневния ред продължи с апел, от страна на БНЕБ ЕАД, към членовете на Борсовия съвет за идеи и предложения как в бъдеще да се избегнат подобни ситуации носещи рискове за всички участници на Борсовия пазар.

Едно от направените предложения е въвеждане на автоматични проверки и ограничения в търговската система, които да сигнализират за грешки или други проблеми. От страна на БНЕБ ЕАД беше заявено, че още преди този случай са направени стъпки в тази посока чрез разговори с NordPool за необходимостта от автоматичен начин за проверка и валидиране на оферти, но все още няма конкретни решения.

Друго предложение включва проверка какво ще генерират подадените оферти, т.е. междинно изчисление на резултати. От страна на БНЕБ ЕАД беше обяснено, че Борсовият оператор, като пълноправен член на MRC (Multiregional coupling) обединението и член на PCR (Price coupling of regions) е задължен да използва алгоритъмът EURHEMIA, където цените се изчисляват заедно с тези на останалите Европейски борси и такова предварително изчисление не е възможно към момента.

Като възможна алтернатива, г-н Габровски даде за пример Великобритания и Белгия, където в процеса на изчисление на резултатите съществува процедура, която позволява прекъсване на изчислението на резултати за всички борси членове на MRC и допускане на 10-минутно отваряне на сесията за евентуално коригиране на офертите на търговските участници. Условието за стартиране на тази процедура изискано от местните регулаторни органи и е свързано с достигането на пределна клирингова цена за някой от часовете интервали (продукти) от 500 EUR/MWh. След приключването на корекциите от страна на търговските участници в рамките на интервала от 10 мин., изчислителният процес се стартира отново и получените след това резултати са окончателни.

Стартирането на подобна процедура беше причина за няколко закъснения на резултатите на всички борсови пазари членове на MRC (вкл. БНЕБ ЕАД) през 2017 г.

В допълнение беше подчертано, че въвеждането на подобна процедура е възможно след одобрение на всички членове на MRC, като нейната цел е предотвратяване на пренос на негативно ценово влияние между пазари в режим на пазарно обединение (coupled markets).

В хода на дискусиата по тази точка от дневния ред беше отбелязано, че трябва да се следи основно за това дали съответният Търговски участник има достатъчно обезпечение и как ще се отрази подадената оферта на останалите търговски участници и на клиринговата цена. Ако е в интерес на сигурността и справедливото провеждане на борсовата търговия, след тази проверка следва да се пристъпи към чл. 49 от Правилата за работа на пазарен сегмент „Ден напред“ и застрашаващата оферта да бъде анулирана.

В заключение всички присъстващи на заседанието на Борсовия съвет се съгласиха, че е необходима по-стриктна процедура за контрол на влизащите в системата оферти и ясна процедура за действие в подобни ситуации.

2. Статус на проверка на конкретни пазарни участници съгласно Правила за поведение на пазар ден напред извършвана от БНЕБ. Статус на проверка извършвана от КЕВР

По повод проверките извършвани от БНЕБ ЕАД, беше обяснено, че при подозрение за нарушение по REMIT или на правилата за поведение на Борсов пазар, Борсовият оператор отправя искане за допълнителна информация към Търговския участник. На база на предоставения в срок отговор от съответния Търговски участник БНЕБ ЕАД извършва преценка дали има съмнение/опит за манипулация на пазара или друго нарушение. Ако проверката приключи с констатация, че има нарушение, Борсовият оператор уведомява незабавно регулатора, в чийто правомощия е извършването на по-детайлна проверка и налагане на санкции.

От своя страна, регулаторът няма задължение да информира Борсовия оператор за своите проверки и техния статус.

3. Прозрачност на сделки на пазар в рамките на деня

Тази точка в дневния ред на Съвета е породена от опасенията на част от търговските участници, че на пазарен сегмент „В Рамките на деня“ липсва достатъчно прозрачност, а прозрачността е ключова за доверието в Борсовия оператор и нормалното функциониране на пазара. Липсата на достатъчна прозрачност, според участниците, повдигнали темата, е предпоставка за уговорени сделки с конкретни контрагенти, които да бъдат сключени на под пазарна цена.

От страна на БНЕБ ЕАД беше подчертано, че основен ангажимент на Борсовия оператор е прозрачност на пазара и равнопоставеност на търговските участници. Беше пояснено, че има разлика между информацията, която се публикува на сайта във връзка със сделките на пазарен сегмент „В Рамките на деня“, и тази, която е налична в самата платформа. На интернет страницата на БНЕБ ЕАД могат да се видят средно претеглената цена, максимална цена, минимална цена, последна цена и търгуван обем. Самата платформа от своя страна съдържа информация за всяка сделка по отделно, точен час на сключване, тип търгуван продукт (часови или блокови).

Част от членовете на Съвета отправиха предложение сделките на този пазарен сегмент да стават видими след тяхното сключване, като се публикува пълната информация за тях, включително участници.

От страна на БНЕБ ЕАД беше поет ангажимент за проучване на техническите възможности за визуализация на интернет страницата на компанията на информация за една от страните по всяка от сделките (другата страна винаги е борсовия оператор) сключвана на пазара в рамките на деня (опция възприета единствено от ОРСОМ в Румъния), като до публикуване на такава информация ще се престъпи единствено при единодушие от страна на всички участници на пазара или при указания от Комисията за Енергийно и Водно Регулиране (КЕВР).

4. Предоставяне на средна цена от търгове на ЦПДД – средно претеглена или средно аритметична

Членовете на Борсовия съвет се обединиха около позицията, че в секция „Цени и количества“ – „Търгове“ на сайта на БНЕБ ЕАД ([линк](#)) трябва да се публикува средно-претеглена цена, а не както до сега средноаритметична цена.

5. XVID – обединение на пазарите „В рамките на деня“ чрез българо-румънска граница

По тази точка от дневния ред, беше представена информация относно проекта за обединение на пазарите „В рамките на деня“ на българо-румънска граница. В тази връзка и поради поставените пред България цели, а именно интеграция на българския електроенергиен пазар, от страна на БНЕБ ЕАД беше описана официално предприетата инициатива за присъединяване към проекта XVID за пазарно обединение на пазарите „В рамките на деня“ чрез включване в т.нар. LIP 15 (Local implementation project), в който вече членуват пазарните и преносните оператори на Румъния, Унгария, Чехия, Словения, Хърватия, Австрия и Германия и който проект ще бъде част то т.нар. втора вълна за присъединяване към XVID. „LIP 15“, по същество, е

инициатива за осъществяване на проект за пазарно обединение на пазарите „В рамките на деня“ на Република България с тези на останалите Европейски страни чрез единствено възможната в средносрочен план граница – тази между България и Румъния. Това е възможност българският електроенергиен пазар да се включи във втората вълна на присъединяване към XBID, което е планирано да се осъществи 12 месеца след старта на проекта XBID, т.е. на 12.06.2019 г.

Тази инициатива на БНЕБ ЕАД за присъединяване към „LIP 15“ се реализира успешно благодарение на сътрудничеството между пазарния оператор и ECO ЕАД, като официалното приемане на България (чрез границата BG-RO) беше получено на 05.09.2018 г. от Управляващия комитет на регионалния проект (JSC of LIP 15).

[1] XBID – Cross border Intraday е обоевропейски проект за пазарно обединение на пазарите „В рамките на деня“, който вече стартира на 15 граници в Европа на 12.06.2018. Проектът XBID е подобен по цел и организация на проекта PCR (Price Coupling of Regions) действащ с цел обединяването на пазарите с доставка ден напред (day-ahead markets), но в XBID собствеността на активите не е на пазарните оператори, а на Deutsche Boerse SA.

6. Single Sign On (SSO) достъп до търговска система за пазар Ден-напред

На 01/10/2018г. „Българска независима енергийна борса“ ЕАД, заедно със своите партньори от Nordpool стартира процес по въвеждане на Single Sign On (SSO) вход в DAWeb приложението за достъп до електронната система за търговия за пазарен сегмент „Ден напред“.

Към момента достъпът до търговската системата на този пазарен сегмент е възможен чрез token (Digipass устройство), генериращо еднократна парола.

При въвеждането на Single Sign On за пазарен сегмент „Ден напред“, високата степен на сигурност отново ще се гарантира чрез двуфакторната идентификация, която ще остане задължителна, но ще се осъществява по електронен начин. Отговорност на всяко упълномощено да търгува лице, имащо акаунт за достъп, ще бъде сложността и съхранението на паролата и неразпространяване на информация, касаеща достъпа му до търговската система.

В тази връзка ще бъде извършена промяна на Правилата за работа на пазарен сегмент „Ден напред“, но тя ще бъде минимална и ще касае единствено текстовете, отнасящи се до достъпа в търговската система.

Предвидената дата, в която ще отпадне възможността за достъп чрез Digipass устройства, е 29/10/2018, но при необходимост ще бъде удължена, ако все още има участници, които имат проблем със своите SSO акаунти.

7. Възможности за въвеждане на ЕФЕТ договори

По време на дискусиата по тази точка от дневния ред, от страна на БНЕБ ЕАД, беше обявено, че съгласно поетите ангажименти е подготвен проект на ЕФЕТ/ЕФТЕ договор (с фиксиран „election sheet“). Беше обърнато внимание на факта, че прилагането на този тип договор е възможно единствено във варинат с предварително фиксирани условия и добавени разпоредби, което е наложено от необходимостта документа да бъде съобразен както с действащите правила за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, сегмент „Централизиран пазар за покупко-продажба на електрическа енергия посредством двустранни договори“, така и с действащата нормативна уредба.

Изготвения проект на договор ще бъде изпратен до всички членове на борсовия съвет за коментари, след което БНЕБ ЕАД ще подготви становище относно прилагането му.

8. Статус на процеса за избор и въвеждане на клирингова къща

На срещата беше представена следната информация, свързана с проучването, иницирано от БНЕБ ЕАД, във връзка с възможността за използването на клирингова къща, в ролята на централен контрагент и за управление на риска:

- a. През месеците април, май и юни бяха проведени срещи с представители на три клирингови къщи, обслужващи големи европейски енергийни борси. На срещите бяха обсъдени въпросите, свързани с ефектите от евентуалното въвеждане на клирингова услуга върху модела на организирания пазар, а именно определянето на компания, регистрирана извън България, която да бъде страна по сключваните сделки и да управлява риска от неплащане и недоставяне.
- b. По време на срещите, на които присъстваха, както представители на БНЕБ ЕАД, така и представители на БФБ АД, бяха дискутирани критериите за допускане до услугата на търговските участници, механизми за определяне на структурата и вида на дължимото обезпечение, ефектите свързани с данъчното облагане, връзката между критериите за допускане до услугата и задължителното участие на пазара на определени категории търговски участници и други.
- c. Пред участниците в борсовия съвет, беше представен сравнителен анализ на параметрите на услугата предлагана от съответните клирингови къщи, като беше потвърден ангажимента от страна на едноличния собственик на БНЕБ ЕАД, БФБ АД, да излезе с решение относно следващите стъпки в посока решение за използване на услугите на клирингова къща на физическия пазар на електрическа енергия в България, до края на 2018 г.

9. Тарифи на БНЕБ ЕАД

Считано от 01.11.2018 г. такса сетълмент на пазарен сегмент ЦПДД се намалява съответно от 0,03 лв/МВч на 0,01 лв/МВч. Промяната има за цел да стимулира търговията на този пазарен сегмент чрез намаляване на разходите за участие, без това да застрашава финансовата стабилност на пазарния оператор.

След влизането в сила на промените в ЗЕ от 01.07.2018 г. ликвидността на пазарен сегмент ЦПДД се повиши над планираните в бизнес програмата на дружеството нива, което позволи намаляване на такса сетълмент.

Намалението на таксата ще бъде приложимо към всички сделки с доставка след 01.11.2018 г.

10. Избор на дати за провеждане на редовни заседания на Борсов съвет през 2019 година

Редовни заседания на Борсовия съвет през 2019 година са предвидени в периодите:

18-22 / февруари / 2019 г.

17-21 / юни / 2019 г.

14-18 / октомври / 2019 г.

Точната дата на всяко заседание ще бъде определена след предварително допитване до членовете на Съвета за удобни за тях дата и час.